VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 89)**
- **Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 153)**

z dnia 20 czerwca 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 89)

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 153)

20 czerwca 2013 r.

Komisje: Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradujące pod przewodnictwem posła **Artura Bramory (RP)**, przewodniczącego Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, zrealizowały następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz ustawy – Karta Nauczyciela (druk nr 1293);

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. (druk nr 1414) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie:

1) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie części oświatowej (wydatki);

2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 10, 11, 26, 37, 44, 49, 65, 74;

3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:

a) 801 – Oświata i wychowanie,

– dochody i wydatki,

– dotacje celowe,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– budżet środków europejskich,

b) 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza,

– dochody i wydatki,

– dotacje celowe;

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Jakubowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Dariusz Atłas** dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Dariusz Zielecki** zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej w Najwyższej Izbie Kontroli wraz ze współpracownikami, **Anna Piotrkiewicz** naczelnik wydziału w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, **Beata Michta** ze Związku Nauczycielstwa Polskiego, **Wanda Surosz** ze Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego, **Maksymiliana Wojnar** z Rady Szkół Katolickich, **Roman Laskowski** z NSZZ „Solidarność” oraz **Grażyna Sztark** – senator RP.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Jasieńska**, **Ewa Muszyńska**, **Dariusz Myrcha**, **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Łukasz Grabarczyk**, **Wojciech Paluch** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Stwierdzam kworum. Proszę o zamknięcie drzwi i zajęcie miejsc. Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje w pkt I – Pierwsze czytanie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz ustawy – Karta Nauczyciela (druk nr 1293) oraz w pkt II – Rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2-12 r. (druk nr 1414) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 1457), w zakresie: 1) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie części oświatowej (wydatki); 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 10, 11, 26, 37, 44, 49. 65, 74; 3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów: a) 801 – Oświata i wychowanie, b) 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza. Czy są uwagi do porządku? Nie ma. Stwierdzam, że Komisje przyjęły porządek bez zmian.

Przystępujemy niezwłocznie do realizacji pkt. I. Informuję, że marszałek Sejmu skierowała w dniu 24 kwietnia br. do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz do Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej do pierwszego czytania senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz ustawy – Karta Nauczyciela (druk sejmowy nr 1293).

Proszę o przedstawienie uzasadnienia projektu ustawy panią senator Grażynę Sztark. Oddaję głos pani senator.

Senator RP Grażyna Sztark:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo. Celem tego projektu jest dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 listopada 2010 r., a dotyczy on ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego. Chodzi o przyznanie nauczycielom przedszkoli prawa do ulg w przejazdach publicznym transportem zbiorowym, posiadanych dotychczas przez nauczycieli szkół i nauczycieli akademickich. Trybunał stwierdził niezgodność art. 4 ust. 7 pkt 1 oraz art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, w zakresie w jakim wyłączają nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach z kręgu nauczycieli uprawnionych do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, z art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 konstytucji.

W zakwestionowanych przepisach ustawa przewiduje, że do ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów imiennych miesięcznych, są uprawnieni nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych – publicznych lub niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych. Wśród uprawnionych do ulg nie występują nauczyciele przedszkoli.

Art. 32 ust. 1 konstytucji zaś przewiduje, że „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne". I to nam wytknął Trybunał Konstytucyjny. Ponieważ przedmiotem wyroku jest luka w ustawie, a Trybunał nie może zastępować ustawodawcy w sytuacji, gdy zaniechał on uregulowania jakiegoś zagadnienia, to jest to tzw. zaniechanie ustawodawcze. Trybunał dokonuje kontroli braku pewnych elementów normatywnych, których istnienie warunkowałoby konstytucyjność danej regulacji. Jest to tzw. pominięcie ustawodawcze.

Chciałabym przedstawić państwu krótkie uzasadnienie Trybunału Konstytucyjnego, bo ono jest bardzo istotne w tym wyroku: „Jeżeli system oświaty uznaje za nauczycieli również tych, którzy pracują w przedszkolach, a ich status jest potwierdzony przygotowaniem i spełnieniem odpowiednich wymogów dotyczących przygotowania zawodowego i zdania odpowiednich egzaminów, nie można różnicować ich statusu w wypadku również do ulg o przejazdach. (...) Cechą wspólną, która pozwala na porównywanie nauczycieli przedszkoli z innymi nauczycielami, jest bycie nauczycielem w rozumieniu Karty

Nauczyciela oraz ustawy o systemie oświaty. Trybunał Konstytucyjny nie znajduje wartości i dóbr, które w niniejszej sprawie uzasadniałyby wyłączenie nauczycieli przedszkoli z uprawnień do ulgowych przejazdów, w szczególności, że inni nauczyciele, wkładając taki sam wysiłek w zdobycie zawodu, tylko pracując w innym miejscu niż przedszkole, mają prawo do ulg".

Szanowni państwo, niniejszym przedstawiam sprawozdanie Komisji Ustawodawczej, Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Komisji Budżetu i Finansów Publicznych. Te trzy Komisje Senatu na wspólnych posiedzeniach w dniach 25 lipca 2012 r., 7 listopada 2012 r. oraz 8 stycznia 2013 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy i wprowadziły do niego poprawki. Zanim jednak przejdę do prezentacji projektu ustawy, chciałabym króciutko przedstawić, w porozumieniu z panem ministrem Jakubowskim, opinię rządu i przytoczyć istotny fragment uzasadnienia zawartego w opinii rządu. Chodzi o to, że z uwagi na konieczność wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 listopada 2010 r. „Niezbędne jest dokonanie nowelizacji ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego. Nowelizacja ustawy ma na celu ukształtowanie uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym w sposób nieróżnicujący nauczycieli przedszkoli (publicznych i niepublicznych) oraz nauczycieli szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych). W uzasadnieniu senackiego projektu ustawy wskazano, że rozważane były trzy sposoby wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, tj.: 1) dodanie nauczycieli przedszkoli do kategorii osób uprawnionych do 37% ulgi; 2) pozbawienie wszystkich nauczycieli prawa do tego przywileju (uchylenie art. 4 ust. 7 i art. 5 ust. 2 ustawy); 3) przyznanie ulgi nauczycielom przedszkoli, ale przy jednoczesnym obniżeniu procentowym tego rodzaju ulgi dla innych kategorii, tak by nie wzrosła w budżecie ogólna suma wydatków z tytułu tej ulgi. W projekcie ustawy zdecydowano się na pierwsze rozwiązanie. (...) w opinii rządu przyznanie nauczycielom zatrudnionym w przedszkolach prawa do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym powinno nastąpić z jednoczesnym obniżeniem wysokości tego rodzaju ulgi w odniesieniu do pozostałych kategorii uprawnionych nauczycieli. W rezultacie w budżecie państwa nie wzrośnie ogólna suma wydatków z tytułu ulgowych przejazdów nauczycieli. Optymalnym rozwiązaniem w ocenie rządu byłoby zatem włączenie nauczycieli przedszkoli do kategorii osób uprawnionych do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego – przy jednoczesnym obniżeniu tej ulgi dla wszystkich uprawnionych nauczycieli z wysokości 37% do 33%.". Ta propozycja spotkała się z pełną aprobatą Senatu.

Panie przewodniczący. Panie i panowie posłowie. Obecnie chcę przedstawić końcowy i ostateczny projekt – naprawdę będzie to już bardzo krótko – ustawy o zmianie ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz ustawy – Karta Nauczyciela. I tak: Art. 1. W ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 4 ust. 7 otrzymuje brzmienie: „7. Do ulgi 33% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych...

Poseł Danuta Pietraszewska (PO):

Pani senator, naprawdę umiemy czytać.

Senator RP Grażyna Sztark:

Bardzo dobrze. To bardzo proszę, jeżeli państwo będą tak łaskawi, aby po tych wszystkich poprawkach przyjąć projekt Senatu, aby nauczyciele przedszkoli mogli skorzystać jeszcze podczas tych wakacji z ulgowych przejazdów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję pani senator. Otwieram dyskusję. W pierwszej kolejności udzielam głosu panu ministrowi Maciejowi Jakubowskiemu – podsekretarzowi stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, w celu przedstawienia stanowiska.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Jakubowski:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo. Pani senator przedstawiła już dosyć szczegółowo zarówno stanowisko, jak i uzasadnienie. Ja tylko potwierdzę, że rząd ocenia pozytywnie propozycje zmian zawartych w senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz ustawy – Karta Nauczyciela. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję panie ministrze. Otwieram dyskusję i udzielam głosu panu posłowi Ostrowskiemu.

Poseł Artur Ostrowski (SLD):

Panie przewodniczący, pani senator, panie ministrze, Wysokie Komisje. Mam pytanie do pani senator, dotyczące pierwotnego projektu, który był przedmiotem obrad Senatu. W tym pierwotnym projekcie poza niezwykle słusznym zapisem, dotyczącym przyznania ulg nauczycielom przedszkoli, nie było zapisu o obniżeniu tej ulgi dla nauczycieli szkół. W pewnym momencie taka propozycja się pojawiła i dzisiaj mamy projekt, który zakłada obniżenie tej ulgi dla nauczycieli, którzy posiadali ulgę 37%.

Co takiego się wydarzyło, jakie argumenty przemawiały za tym, że ten pierwotny projekt został zmieniony i ta ulga została obniżona?

I pytanie drugie. Czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego, na który powołuje się Senat, a który dotyczył przede wszystkim objęcia ulgą wszystkich nauczycieli – w tym nauczycieli przedszkoli – zakładał również zmianę ulgi dla nauczycieli pracujących w szkołach, czy też w tym wyroku takiego zalecenia nie było, to jest tylko i wyłącznie autorski pomysł Wysokiego Senatu?

Ja zaznaczyłem ten argument, że to bardzo dobrze, iż pojawia się taki projekt, który nadaje ulgę wszystkim nauczycielom w Polsce. Również nauczycielom wychowania przedszkolnego. Tyle, że on uderza w tych nauczycieli, którzy do tej pory posiadali ulgę 37%. Nic nie stało na przeszkodzie, aby pozostawić taką wielkość i objąć nią wszystkich nauczycieli, nie zmniejszając tej ulgi.

Taki zapis spowoduje, że przede wszystkim na obszarach wiejskich nauczyciele zostaną tą nowelizacją pokrzywdzeni. Bo być może w dużych miastach tego problemu nie będzie, natomiast jeśli chodzi o nauczycieli dojeżdżających do szkół do mniejszych miejscowości, będzie to z ich stratą.

A tak na marginesie. Senatorowie, tak jak posłowie, mają 100% ulgę w przejazdach, więc jeśli chcemy szukać oszczędności – bo Senat znalazł te oszczędności akurat w ulgach dla nauczycieli – to nic nie stoi na przeszkodzie, żeby senatorowie ograniczyli również swoją ulgę 100% do dajmy na to 70%, jeśli chodzi o komunikację zbiorową.

Bo tak, to z jednej strony dajemy – i słusznie – ulgę dla nauczycieli wychowania przedszkolnego, ale z drugiej strony ograniczamy tę ulgę tym, którzy do tej pory z niej korzystali. Myślę, że to nie jest uczciwe ani sprawiedliwe. A przede wszystkim – dlaczego pierwotny projekt został zmieniony, pani senator? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję. Jeszcze pan poseł Sprawka chciał zadać pytanie.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze. W tym momencie zwracam się również do wnioskodawców, całkowicie zgadzając się z głosem pana posła Ostrowskiego. Żenujące jest, żeby realizując wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ograniczyć się tylko i wyłącznie do tego zalecenia, a rozszerzyć materię znacznie związaną z uprawnieniami nauczycieli wynikającymi z Karty Nauczyciela. Tym bardziej, że jak wieść gminna niesie, przygotowywany jest projekt nowelizacji Karty Nauczyciela w dużym zakresie, gdzie jest próba bilansowania różnych uprawnień wynikających z Karty. I tam, jeżeli chcecie tak oszczędzać, w ramach tej zbiorowej regulacji możecie to próbować robić. Natomiast rozszerzenie zakresu poza wskazany przez Trybunał Konstytucyjny, jest po prostu nieprzyzwoite. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję. Pani przewodnicząca Kopaczewska.

Poseł Domicela Kopaczewska (PO):

Dziękuję bardzo. Ja absolutnie nie zamierzam negować zasadności, że wszyscy nauczyciele powinni być na takich samych zasadach. Natomiast moje pytanie jest następujące – bo ulga, to znaczy, że trzeba przeznaczyć odpowiednie środki na realizację tej ulgi – czy ta ulga rzeczywiście jest optymalnie wykorzystana? Czy na dzień dzisiejszy mamy tego typu badania, jaka część nauczycieli w ogóle korzysta z tej ulgi, wiedząc, iż część z nich korzysta z własnych środków lokomocji? Czy mamy takie badania czy ta ulga jest wykorzystywana skutecznie? Bo możemy oczywiście uprawiać populizm: jakie to ważne i jakie to ma znaczenie dla nauczycieli, ale nie wiemy naprawdę, ile z tych środków jest wykorzystywanych skutecznie i efektywnie.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję. Czy ktoś z posłów chciałby jeszcze zabrać głos w dyskusji? Czy ktoś z gości chciałby zabrać głos? W związku z tym zamykam listę i oddajemy głos pani senator Grażynie Sztark. Pani senator, proszę bardzo.

Senator RP Grażyna Sztark:

Dziękuję bardzo. Pytanie o przyzwoitość to raczej nie jest skierowane do przedstawiciela Senatu. Natomiast postaram się odpowiedzieć na merytoryczne pytania.

Zwracam się do dwóch panów posłów – pana posła Sprawki i jego poprzednika. Jeśli chodzi o wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, do którego jesteśmy zobowiązani regulaminem, to nie przekroczyliśmy zapisów regulaminu i proponujemy, aby zniżką ulgową objąć też pozostałych nauczycieli. Panie pośle, gdybyśmy chcieli objąć tymi ulgami pozostałych przedstawicieli oświaty, to potrzebna byłaby dodatkowa kwota 1mld i 20 mln zł. Obecnie państwa nie stać na taki wydatek. Jeżeli będzie nas stać, na pewno w przyszłości ta kwota wzrośnie i to bez względu na miejsce zamieszkania nauczycieli.

Jeszcze raz chcę podkreślić, że nie ma mowy o jakimkolwiek odstępstwie od wyroku. Wyrok został w tej części wykonany. Starałam się to wyjaśnić być może w przydługim wystąpieniu, czym sprowokowałam panią poseł do przerwania mi. Niemniej chcę przypomnieć, że w takim właśnie zakresie Trybunał Konstytucyjny zalecił wykonanie wyroku, czyli dodanie tej dodatkowej grupy nauczycieli przedszkolnych.

Jeżeli chodzi o liczbę uprawnionych nauczycieli, to obecnie wynosi ona 684.277 osób, w tym nauczycieli przedszkolnych jest 67.540. W związku z tym, po przyznaniu uprawnień nauczycielom przedszkoli liczba osób uprawnionych wyniesie 651.817. Mam nadzieję, że wszystkie te dane podałam z dokładnością. Chcę państwa zapewnić, że przy przygotowywaniu tego sprawozdania Senat wystąpił o dane liczbowe. Chcielibyśmy wszystkim przyznać ulgę 37%, ale przy tej kwocie, o której wspomniałam – 1 mld 20 mln zł – chyba żadnego państwa nie byłoby na to stać. Dziękuję bardzo. Mam nadzieję, że odpowiedziałam na państwa pytania.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Oddaję głos panu posłowi Sprawce.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Ad vocem, a właściwie w trybie sprostowania. Pani senator, myśmy się nie zrozumieli. Ja, mówiąc o przyzwoitości bądź nieprzyzwoitości, miałem na myśli taką oto sytuację. Jest to uprawnienie z Karty Nauczyciela. To, które jest niewątpliwie przedmiotem zainteresowania ze strony związków zawodowych. A projekt senacki nie podlega procesowi konsultacji. Jak można decydować o cofnięciu części uprawnienia bez konsultacji, drogą „sztuczki", że robi to Senat, a nie jako projekt rządowy?

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Pan poseł Piontkowski. Poprosiłbym o możliwie krótką wypowiedź, bo już zamknąłem listę mówców.

Poseł Dariusz Piontkowski (PiS):

Tak, bardzo krótko. Prosiłbym o sprostowanie pewnych danych. Pani senator mówiła tu o kosztach i że sześćdziesiąt kilka tysięcy osób będzie nas kosztowało dodatkowo ponad 1 mld zł. Jeżeli są to wyliczenia prawdziwe, to znaczy, że każdy nauczyciel przedszkola będzie „kosztował" kilkanaście tysięcy złotych. No, pani senator, proszę wybaczyć, ale są to wyliczenia nierealne.

Pani poseł pytała przede mną ile kosztują wszystkie przejazdy ulgowe. Takiej odpowiedzi nie uzyskaliśmy. Gdybyśmy poznali tę kwotę, uzyskalibyśmy informację ile kosztuje tak naprawdę ulga na jedną osobę. Bo przecież z praktyki wynika, że większość nauczycieli pracujących np. w dużych miastach w ogóle nie korzysta z tej ulgi. Korzystają z niej głównie – jak mówił pan poseł Ostrowski – nauczyciele małych gmin wiejskich. W związku z tym, skala kosztów dla państwa będzie wielokrotnie mniejsza niż pani senator zechciała powiedzieć.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję. Pani senator chciała zabrać głos. Oddaję głos pani senator.

Senator RP Grażyna Sztark:

Dziękuję bardzo. Panie pośle, chciałabym wyjaśnić, że ten 1 mld zł to jest bez względu na fakt czy ktoś korzysta z tych przejazdów, czy nie. To jest po prostu naliczane w sposób automatyczny. Natomiast dodatkowy koszt byłby znacznie niższy i wynosiłby 37 mln zł dla tych dodatkowych nauczycieli przedszkolnych. W związku z tym, tak uznaliśmy – chcę tylko podkreślić, że po konsultacji – i taka jest kompetencja, możliwość i obowiązek Senatu.

Oczywiście nie wszystkim ten projekt może się podobać, ale taki jest i ja taki projekt prezentuję.

Jeszcze raz przypomnę – jest to 37 mln zł dodatkowych kosztów, gdybyśmy zechcieli przyznać ulgę 37% wszystkim nauczycielom. I na to nie stać budżetu państwa. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję pani senator. Zamykam dyskusję. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu ustawy z druku nr 1293. Stwierdzam przy tym, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego. W związku z tym, przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy z druku nr 1293. Informuję państwa, że po konsultacji z Biurem Legislacyjnym, prezydia Komisji podjęły decyzję, że skierujemy projekt do podkomisji nadzwyczajnej, w której zostanie szczegółowo rozpatrzony. Czy jest sprzeciw wobec takiego wniosku? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje przyjęły przedstawiony wniosek. Poproszę teraz o wskazanie 11-osobowej reprezentacji posłów. Będzie w niej 5 posłów z Platformy Obywatelskiej, 2 posłów z Prawa i Sprawiedliwości, 1 poseł z Sojuszu Lewicy Demokratycznej, 1 poseł z Polskiego Stronnictwa Ludowego, 1 poseł z Ruchu Palikota i 1 poseł z Solidarnej Polski. Jeszcze raz: 5+2+1+1+1+1. Proszę o zgłaszanie kandydatur.

Poseł Domicela Kopaczewska (PO):

Z Platformy Obywatelskiej: pani poseł Ewa Wolak, pani poseł Katarzyna Hall, pani poseł Małgorzata Pępek, pani poseł Aleksandra Trybuś i pani poseł Agnieszka Kołacz-Leszczyńska. Same kobiety – przepraszam mężczyzn z Platformy Obywatelskiej.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Tak, panie przewodniczący – proszę.

Poseł Zbigniew Włodkowski (PSL):

Polskie Stronnictwo Ludowe będzie reprezentował pan poseł Marek Gos.

Poseł Marzena Machałek (PiS):

Prawo i Sprawiedliwość zgłasza pana posła Dariusza Piontkowskiego i pana posła Lecha Sprawkę.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję. Jeszcze pozostałe osoby. Wiem, że jest zgłoszenie ze strony Ruchu Palikota – będzie to pan poseł Tomasz Makowski. I oddaję głos ostatniemu naszemu posłowi.

Poseł Zbyszek Zaborowski (SLD):

W imieniu Klubu Sojuszu Lewicy Demokratycznej zgłaszam pana posła Artura Ostrowskiego.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Tak, Artur Ostrowski jest już zapisany. Jeszcze przedstawiciel Solidarnej Polski. Czy mamy na sali przedstawiciela?

Poseł Kazimierz Ziobro (SP):

Jestem, ale jestem niezgłoszony. Nie wiem czy sam mogę się zgłosić?

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Wobec tego prezydium pana zgłosi, jeśli inni nie zgłoszą sprzeciwu. Uznaję, że jest pan zgłoszony. Poprosimy tylko o przedstawienie się z imienia i nazwiska, panie pośle, bo nie znam pana osobiście.

Poseł Kazimierz Ziobro (SP):

Kazimierz Ziobro – jeśli muszę.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Tak, jest to niezbędne. Czy jest sprzeciw wobec zgłoszonych kandydatur? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje powołały podkomisję nadzwyczajną. Dziękujemy pani senator. Proszę członków podkomisji o pozostanie na sali po zakończeniu posiedzenia Komisji, w celu ukonstytuowania się podkomisji.

Przystępujemy niezwłocznie do realizacji pkt II porządku dziennego. Proponuję, by łącznie zreferować i przeprowadzić łączną dyskusję nad wszystkimi częściami budżetowymi. Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje wniosek przyjęły. Czy potrzebujecie państwo kilka minut na opuszczenie sali?

Proszę o zabranie głosu przez pana ministra Macieja Jakubowskiego – podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Jakubowski:

Panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie. Zacznę od zreferowania części budżetowej dotyczącej subwencji ogólnej w 2012 r., w zakresie części oświatowej.

W ustawie budżetowej na rok 2012 z dnia 2 marca 2012 r. w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, w dziale 758 – Różne rozliczenia, w rozdziale 75801 część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego – łączna kwota subwencji oświatowej na rok 2012 określona została w wysokości 38.711.095 tys. zł. Warto zauważyć, że ta kwota była wyższa w stosunku do określonej w ustawie budżetowej na rok 2011...

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Prosimy państwa o zachowanie ciszy i umożliwienie wypowiedzi panu ministrowi.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Jakubowski:

...o 4,5%. W trakcie realizacji ustawy budżetowej na rok 2012 część oświatowa subwencji ogólnej została zwiększona o środki zaplanowane w rezerwie celowej nr 64 – zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu planowanego wzrostu składki rentowej w wysokości 450.000 tys. zł. Po tych zmianach część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 39.161.095 tys. zł i wraz z tym zwiększeniem wzrost ten stanowił, w porównaniu do 2011 r., 6,1%. Zwiększenie w stosunku do roku 2011 kwoty części oświatowej subwencji ogólnej związane było ze skutkami przechodzącymi na rok 2012 podwyżki wynagrodzeń o 7% wdrożonej od 1 września 2011 r. oraz planowaną podwyżką wynagrodzeń dla nauczycieli o 3,8% od 1 września 2012 r., a także ze skutkami zmiany w liczbie i strukturze awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Subwencja oświatowa na koniec 2012 r. dla poszczególnych typów jednostek samorządu terytorialnego ukształtowała się na poziomie 18.100.000 tys. zł, tj. 46,2% dla gmin, dla powiatów było to blisko 8.000.000 tys. zł, tj. 20,4%, dla miast na prawach powiatu

było to 12.295.000 tys. zł, tj. 31,4% i dla województw samorządowych – 771.000 tys. zł, tj. 2%.

Dodatkowe, bardzo szczegółowe rozliczenie mają państwo w materiale przekazanym, więc myślę, że na tym skończyłbym omówienie subwencji. Podkreślę może tylko jedną zmianę, w stosunku do 2011 r., która ma bardzo duże znaczenie dla finansowania placówek oświatowych. Jest to zmiana w finansowym standardzie A podziału subwencji, czyli to jest ta kwota subwencji dzielona algorytmem przypadająca na ucznia przeliczeniowego. W 2012 r. standard A wynosił 4942,42 zł i w porównaniu do wysokości tego standardu z roku 2011, zwiększył się o 225,41 zł, tj. o 4,8%.

Przejdę teraz do omówienia rezerw celowych. W ustawie budżetowej na rok 2012 na rezerwy celowe związane z oświatą i wychowaniem, czyli pozycje: 10, 11, 26, 37, 44, 49, 65 i 74, zaplanowano środki w łącznej wysokości 1.246.330 tys. zł. W trakcie wykonywania budżetu państwa kwoty planowane w tych rezerwach celowych nie uległy zmianie. Ogólna kwota środków przeniesionych na zadania wyniosła ostatecznie 1.042.968 tys. zł. Tym samym w toku realizacji budżetu w sumie rozdysponowano 83,7% wydatków planowanych w rezerwach celowych z zakresu oświaty i wychowania.

Powiem tylko krótko, jakie były kwoty przeznaczone na rezerwy, jakie było wykorzystanie. A więc, rezerwa celowa poz. 10 – dofinansowanie kosztów podnoszenia jakości oświaty. Tu zaplanowane było 11.931 tys. zł. Wykonanie, w drodze przeniesień na zadania, wyniosło 9476 tys. zł, tj. 79,4% planu. Rezerwa celowa poz. 11 – stypendia Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych – 11.000 tys. zł. Wykonanie 93,3% planu. Dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego, w tym wyprawka szkolna (rezerwa celowa poz. 26) – 505.000 tys. zł. Wykonanie na poziomie 446.180 tys. zł, czyli 88,4% planu. Bezpieczna i przyjazna szkoła – 6000 tys. zł. Wykonanie na poziomie 5924 tys. zł, tj. 98,7% planu. Dofinansowanie zadań wynikających z obniżenia wieku szkolnego, środki na realizację programu „Radosna szkoła" (rezerwa celowa poz. 44) – zaplanowano 200.000 tys. zł, wykonano 31,4% planu, czyli 62.858 tys. zł. Rezerwa celowa poz. 49 – podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach, placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej – 12.399 tys. zł. Wykonanie 76,2%. Pilotaż wieloletniego programu rządowego „Cyfrowa szkoła" – 50.000 tys. zł. Wykonanie na poziomie 97,6% planu. I zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu planowanego wzrostu składki rentowej – o tym już wspominałem – 450.000 tys. zł, które było przeniesione z rezerwy celowej (poz. 74) – w 100% do subwencji oświatowej. To tyle o rezerwach celowych. Szczegółowe dane także mają państwo z przekazanym materiale.

Przejdę teraz do omówienia budżetów wojewodów ogółem w zakresie działów: 801 – Oświata i wychowanie, 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza.

W części 85 dochody wykonano w kwocie 1608 tys. zł z tytułu wpływów z usług, najmu i dzierżawy oraz sprzedaży składników majątkowych Skarbu Państwa, wpływów z różnych opłat, wpływów ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości, wpływów z różnych dochodów, odsetek od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości, innych odsetek, wpływów z dochodów związanych z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, wpływów z grzywien i kar pieniężnych.

Wydatki bieżące zostały wykonane w kwocie 643.179 tys. zł, tj. 89,8% planu po zmianach z pominięciem wydatków na współfinasowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej. Z tego w dziale 801 – Oświata i wychowanie wydatki wyniosły 223.000 tys. zł, w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza – 419.000 tys. zł. W ramach tych środków finansowane były m.in. następujące zadania: statutowa działalność kuratorów oświaty i delegatur, nagrody wraz z pochodnymi kuratorów oświaty dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze, doskonalenie zawodowe nauczycieli, kolonie i obozy organizowane przez organy administracji rządowej we współpracy z określonymi stowarzyszeniami, w tym dla dzieci z rodzin najuboższych, oraz wypoczynek letni dzieci z terenów wiejskich, a także pomoc materialna dla uczniów.

Wydatki majątkowe w części 85 budżetu państwa w dziale 801 – Oświata i wychowanie. Plan wydatków wynosił 110 tys. zł, w toku wykonania budżetu plan uległ zwiększe-

niu do wysokości 72.000 tys. zł. Plan ten został zrealizowany w wysokości 58.000 tys. zł, tj. w 80%. Środki powyższe przeznaczono na dofinansowanie inwestycji służących realizacji zadań w zakresie: szkół podstawowych – 50.000 tys. zł, usuwania skutków klęsk żywiołowych – 1400 tys. zł, szkół podstawowych specjalnych – 1795 tys. zł, gimnazjów – 2550 tys. zł, kuratoriów oświaty – 892 tys. zł, pozostałej działalności – 165 tys. zł.

W ustawie budżetowej na 2012 r. nie zostały ustalone żadne wydatki majątkowe w dziale 854 w części 85 – Budżety wojewodów. W trakcie roku plan został zwiększony do wysokości 13.570 tys. zł. Wydatki te zrealizowano w 99,7%. Środki te przeznaczono na doinwestowanie inwestycji służących realizacji zadań w zakresie: specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych – 13.500 tys. zł i pozostałe działalności – 65 tys. zł. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję panie ministrze. Prosimy teraz o zabranie głosu przez pana dyrektora Dariusza Zieleckiego, przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli. Panie dyrektorze – oddajemy głos.

Zastępca dyrektora Departamentu Administracji Publicznej w Najwyższej Izbie Kontroli Dariusz Zielecki:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego. Dochody i wydatki zaplanowano rzetelnie i zrealizowano zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w ustawie o finansach publicznych. Pozytywnie zaopiniowaliśmy również sprawozdawczość budżetową. Opinia została wydana na podstawie badania prawidłowości przeniesień danych z ksiąg do sprawozdań. Sprawozdania zostały sporządzone w obowiązujących terminach.

Jeżeli chodzi o dochody budżetowe, ocena cząstkowa wykonania dochodów – zarówno planowanie, jak i wykonanie dochodów – jest pozytywna. Zrealizowano je w kwocie pond 2.400.000 tys. zł, tj. w 101% kwoty planowanej. Głównymi źródłami dochodów były wpłaty gmin i powiatów, ale również nienależnie pobrane kwoty części oświatowej – kwota prawie 27.000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o wydatki, ocena była pozytywna, zarówno jeśli chodzi o planowanie i wydatkowanie środków. Świadczy o tym fakt, że subwencje w kwocie ponad 5.600.000 tys. zł zostały zrealizowane w 100% planu po zmianach. W ramach części oświatowej środki zostały rozdysponowane w kwocie ponad 39.100.000 tys. zł. Podział tej subwencji został dokonany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej.

Zmniejszenie naliczonych pierwotnie kwot miało miejsce w odniesieniu do 25 jednostek samorządu terytorialnego. Te zmniejszenia dotyczyły kwoty 5100 tys. zł. Badania kontrolne wykazały, że przyczyną tych zmniejszeń były błędy kierowników placówek oświatowych w danych, służących naliczaniu tych kwot.

Prawidłowo utworzono i podzielono rezerwę części budżetowej. Badanie wykazało, że przy rozpatrywaniu wniosków o środki z tej rezerwy przestrzegano obowiązujących procedur. Środki przydzielano m.in. na: sfinansowanie pomocy w wypadkach losowych, wzrostu zadań szkolnych, odpraw dla zwalnianych lub idących na emeryturę nauczycieli – czyli na cele, które były wskazane w kryteriach podziału tej rezerwy.

Generalnie rzecz biorąc, w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji dochodów i wydatków nie sformułowano wniosków pokontrolnych do Ministra Finansów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję panu dyrektorowi. Oddaję teraz głos posłowi koreferentowi. A, tak – rozpatrujemy łącznie. W związku z tym, panie dyrektorze, prosimy o zreferowanie pozostałych części.

Zastępca dyrektora departamentu w NIK Dariusz Zielecki:

Jeżeli chodzi o kwestię rezerw celowych. Nie dodałem tu – rezerwa celowa z poz. 74 w kwocie 540.000 tys. zł zwiększyła wydatki w części 82. Ta kwota została wydatkowana w całości zgodnie z przeznaczeniem na sfinansowanie zwiększonej w 2012 r. składki

rentowej. Jeżeli chodzi o pozostałe pozycje, to my prowadząc kontrole nie badamy ich według pozycji rezerw celowych. Badanie przebiega dwutorowo. Po pierwsze jest kontrola w Ministerstwie Finansów w zakresie rozdysponowania środków z rezerw. I tutaj badania kontrolne nie wykazały nieprawidłowości. Ocena była pozytywna. I kolejna kontrola, jakby wtórna, u dysponentów, którzy otrzymywali środki z rezerw i te środki wykorzystywali. Tak, że tutaj w poszczególnych częściach budżetowych należałoby rozpatrywać wykorzystanie już poszczególnych pozycji rezerw. Inaczej mówiąc – pozycje rezerw nie przenoszą się bezpośrednio na części budżetowe.

Jeżeli chodzi o budżety wojewodów ogółem – sytuacja jest podobna. Kontrole były przeprowadzone w ramach całej części budżetowej 85 w podziale na poszczególne 16 województw, a nie w podziale na działy. Tak, że Izba opracowała 16 informacji z wykonania budżetu w części 85 w poszczególnych województwach. Chciałbym tylko nadmienić, że we wszystkich województwach oceny były pozytywne. Tyle na dzień dzisiejszy mogę powiedzieć. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję panie dyrektorze. Prosimy panią posłankę Ewę Wolak o przedstawienie koreferatu.

Poseł Ewa Wolak (PO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo. Pan minister szczegółowo przedstawiał podział subwencji oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego. Ja tylko dodam, że gminy otrzymują subwencję oświatową i po rozdysponowaniu subwencji otrzymały, w porównaniu z rokiem 2011, o 6,8% więcej środków finansowych, powiaty o 3% więcej, miasta na prawach powiatów o 7,2% więcej, natomiast województwa, które posiadają jednostki oświatowe, o 4,5% więcej. Podobnie, jak w latach poprzednich, część oświatowa subwencji ogólnej była ważnym źródłem finansowania prowadzonych przez samorządy zadań oświatowych. Rola części oświatowej w kształtowaniu wydatków oświatowych samorządu terytorialnego była zróżnicowana, w zależności od kategorii jednostek samorządowych. A największy udział subwencji, w stosunku do poniesionych wydatków celów oświatowych, miał miejsce w powiatach. Z kolei najmniejsze znaczenie miała subwencja dla miast na prawach powiatu.

Chciałabym jeszcze dodać, że z analizy danych ze sprawozdań gmin wynika, iż wydatki wykonane w 2012 r. na zadania bieżące w działach: 801 – Oświata i wychowanie, 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, w relacji do otrzymanych przez gminy dochodów z tytułu subwencji, stanowiły średnio 124,1%.

Szanowni państwo, po wysłuchaniu również opinii Najwyższej Izby Kontroli, rekomenduję szanownym Komisjom pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję pani posłance. Teraz oddajemy głos kolejnemu koreferentowi, panu posłowi Lechowi Sprawce. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysokie Komisje. Przygotowując zarówno propozycje wniosku, jak również cały koreferat kierowałem się m.in. tym, co uchwaliła Komisja przy poprzednim sprawozdaniu. Pragnę przypomnieć, że wówczas Komisje przyjęły wniosek postulujący podjęcie niezbędnych działań, które umożliwią pełne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na pomoc materialną dla uczniów i zadania wynikające z obniżenia wieku szkolnego.

W ślad za tym przedstawiam propozycję wniosku składającego się z dwóch części. W pierwszej części proponuję, aby Komisje pozytywnie zaopiniowały w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów: 801 – Oświata i wychowanie, w zakresie: dochody, dotacje celowe, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych oraz budżet środków europejskich; w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, w zakresie: dochody i wydatki oraz dotacje celowe. W części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie, w zakresie pozycji: 10, 11, 37, 49, 65 i 74.

I druga część proponowanej opinii: „Połączone Komisje negatywnie opiniują w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 801 – Oświata i wychowanie, pozycję wydatki ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału 80146 – Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli; w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, wydatki, ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału 85415 – Pomoc materialna dla uczniów oraz w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 26 – jest to rezerwa dotycząca Narodowego Programu Stypendialnego, poz. 44 – jest to rezerwa związana z kosztami obniżonego wieku obowiązku szkolnego i projektu „Radosna szkoła".

Krótkie uzasadnienie tej drugiej części opinii. Rozpocznę od działu 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdział 85415 – Pomoc materialna dla uczniów. Ten proces, z którym mamy do czynienia... I tutaj uwaga, panie ministrze. Pan, relacjonując wykorzystanie rezerw celowych (poz. 26) stwierdził, że wykonano tę rezerwę na kwotę czterysta czterdzieści kilka milionów złotych. Otóż, tyle uruchomiono. Natomiast wykorzystano w rzeczywistości 387.364 tys. zł, co stanowi 76,71% kwoty zapisanej w tej rezerwie w budżecie państwa. Pragnę zwrócić uwagę, że począwszy od roku 2008 systematycznie wykorzystanie środków na pomoc materialną spada. Krótkie zestawienie: 2005 r. – 406.000 tys. zł, 2006 r. – 568.000 tys. zł (wzrost o ponad 160.000 tys. zł), 2007 r. – 619.000 tys. zł (kolejny wzrost o ponad 50.000 tys. zł), ale już 2008 r. – spadek o 70.000 tys. zł do poziomu 552.000 tys. zł, 2009 r. – spadek o 100.000 tys. zł do poziomu 451.000 tys. zł, 2010 r. – 418.000 tys. zł wykorzystano, 2011 r. – 401.000 tys. zł., w 2012 r., który analizujemy, zeszliśmy poniżej 400.000 tys. zł na poziom 387.000 tys. zł, czyli jest to połowa środków wydatkowanych na pomoc materialną w 2007 r. Należy sądzić, że jeżeli ta tendencja się utrzyma – a nic nie wskazuje, żeby miało być inaczej – w 2013 r. ponownie będziemy mieli podobny problem.

I tak, jak wspomniałem, Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, jak również połączone Komisje, wielokrotnie postulowały do rządu, ponieważ przyczyny tego zjawiska są zidentyfikowane. Bo to jest m.in. wprowadzenie od 1 stycznia 2010 r. 20% wkładu własnego przez samorządy. To jest wieloletnie niepodnoszenie progów dochodowych i to ostatnie podniesienie na niewielkim poziomie, które w rzeczywistości tego obrazu nie zmieniło.

Postulowane wielokrotnie było uelastycznienie zasad przyznawania pomocy materialnej w rozdziale „Pomoc materialna dla uczniów" w ustawie o systemie oświaty i nie wykonano w tym zakresie ani jednej zmiany. Wreszcie – aktywność, szczególnie kuratorów oświaty, w propagowaniu tej idei, w upowszechnianiu informacji wśród rodziców, ponieważ jest inny system przyznawania tej pomocy. Niestety, jest on taki, na jaki wskazują powyższe liczby. Stąd też taka sentencja w tejże opinii.

Problem następny. Nie będę potem do tego wracał. Otóż wykonanie rezerwy w poz. 26 i budżetu wojewodów w dziale 854 w rozdziale „Pomoc materialna" to są naczynia połączone. Tak więc, panie ministrze, w rzeczywistości wykorzystano tylko 76% tej rezerwy.

Natomiast przechodząc do punktu drugiego, związanego z działem 801 w budżetach wojewodów – chodzi o środki na dokształcanie, doskonalenie nauczycieli. Tam wykorzystanie środków jest na poziomie 79,17%. Jest to bardzo niewielki poziom wykorzystania, przy kwocie zapisanej w budżecie na poziomie 6000 tys. zł. Pragnę przypomnieć, że ta kwota 6000 tys. zł to było złamanie ustawy – Karta Nauczyciela w zakresie art. 70a, ponieważ ta kwota, zgodnie z prawem, powinna wynosić około 13.000 tys. zł. Gdybyśmy odnieśli to do zapisu ustawowego, to wykonanie jest na poziomie 30%. No, ale nie oceniamy projektu ustawy, a sprawozdanie. W związku z tym pozostaję przy tym procencie 79,17%.

Pragnę też zwrócić uwagę – o czym wczoraj mówiłem przy części 30, więc dzisiaj nie będę tego rozszerzał – że w materiale zarówno informacyjnym Ministra Edukacji Narodowej, jak również w materiałach w tej części związanej z budżetem zadaniowym, nie znajdziemy śladu np. zadania pod nazwą „Dokształcanie, doskonalenie nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych". Szczególnie tych, którzy będą kształcić w zakresie przedmiotów uzupełniających: przyroda i społeczeństwo. A ta zmiana wchodzi od 1 września tego roku kalendarzowego, czyli w 2013 r.

I ostatni element związany z tą negatywną częścią opinii. Chodzi o rezerwę 44. Pragnę zwrócić uwagę, że jest to program realizowany w ramach objęcia sześciolatków obo-

wiązkiem szkolnym. W programie tym, który towarzyszy tej rezerwie, mieliśmy rozpisane na kolejne lata poszczególne kwoty. I o ile te kwoty w latach: 2009, 2010, 2011 zgadzały się, to w 2012 r. – pragnę przypomnieć – w programie rządowym zapisana była kwota 488.000 tys. zł. Koalicja zdecydowała, że ta rezerwa była nie na poziomie 488.000 tys. zł, a na poziomie 200.000 tys. zł. A wykonane zostało 62.858 tys. zł, tj. – proszę zwrócić uwagę – 31,43%. A czy szkoły są przygotowane w prawidłowym stopniu, to wystarczy przeczytać raport GIS na ten temat, żeby się przekonać jak wielkie są potrzeby, czy przeczytać np. pana Marka Olszewskiego współprzewodniczącego Zespołu, przy Ministrze Edukacji Narodowej, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu.

Pragnę zwrócić uwagę, że o ile w 2009 r. i w 2010 r. ta rezerwa była wykorzystana w praktyce w 100%, to już w 2011 r. pojawiły się pierwsze niedobre oznaki, bo na 150.000 tys. zł zapisanych w ustawie wykonano tylko 116.000 tys. zł. Natomiast 2012 r. to już masakra programu, bo poziom 30% absolutnie nie daje możliwości pozytywnie tego zaopiniować. Ja jestem zdumiony opiniami innych podmiotów, które pozytywnie opiniują ten fragment realizacji budżetu. Bo pragnę zwrócić uwagę, że budżet państwa i sprawozdanie z wykonania budżetu państwa to nie jest tylko gra kwot i liczb zapisanych. Otóż, integralną częścią budżetu jest budżet zadaniowy. Budżet zadaniowy odpowiada na pytanie, na co te pieniądze zostały przeznaczone i czy osiągnięte zostały założone cele w postaci, ot chociażby mierników. Niestety, tego w opinii zarówno BAS, jak i NIK nie ma. No, ale to jest temat na odrębną rozmowę.

Konkludując, w tych trzech elementach nie można zgodzić się, że budżet został prawidłowo zrealizowany i dlatego ten punkt drugi w tej opinii wyodrębniłem, jako propozycję opinii negatywnej. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję panie pośle. Otwieram dyskusję. Pierwszej kolejności udzielam głosu panu ministrowi. Panie ministrze, proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Jakubowski:

Dziękuję bardzo. Ja skupię się na odpowiedzi na trzy zarzuty pana posła. Krótko mówiąc jeden zarzut dotyczy niewydatkowania pieniędzy zagwarantowanych na doskonalenie nauczycieli. Drugi dotyczy Narodowego Programu Stypendialnego, a trzeci programu „Radosna szkoła".

Jeżeli chodzi o doskonalenie zawodowe nauczycieli, chciałem podkreślić, iż nie ma żadnych podstaw żeby twierdzić, że nie zapewniono żadnego doskonalenia, kształcenia dla nauczycieli, związanego z reformą kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych. Na wczorajszym posiedzeniu Komisji podawałem dane, że blisko 3 tys. nauczycieli tych przedmiotów zostało przeszkolonych w systemie centralnym i oni później szkolili nauczycieli w szkołach, w ośrodkach doskonalenia zawodowego. Nie mamy żadnych sygnałów, żeby nauczyciele wskazywali na dodatkową potrzebę doskonalenia kształcenia w tym zakresie.

Jeżeli chodzi o ogólną liczbę nauczycieli, którzy korzystają z doskonalenia zawodowego, to chciałem podkreślić, iż jest to grupa zawodowa, która w Polsce, tak naprawdę, najszerzej doskonali swoje umiejętności zawodowe. Tylko w 2012 r. z różnych form doskonalenia zawodowego skorzystało w Polsce 56 tys. nauczycieli. To jest 9,5% wszystkich nauczycieli w Polsce.

Pan poseł wskazuje na niewydatkowanie kwot z budżetu i wskazuje także, że należy zastanowić się czy te kwoty są wydatkowane sensownie. Tak więc, chciałbym tu wskazać, iż te kwoty z budżetów wojewodów czy też z budżetu ministra nie są w pełni wydatkowane i są przesuwane na inne cele. Dlatego, że z funduszy unijnych dofinansowanych z budżetu państwa w samym roku 2012 wydano blisko 100.000 tys. zł na doskonalenie nauczycieli, co jest kwotą wielokrotnie wyższą niż kwoty, które były zapisywane w budżetach wojewodów czy też budżetu centralnego. Tak więc, nie ma tu żadnych sygnałów, żeby nauczyciele w Polsce nie mieli możliwości doskonalenia się. Mamy raczej takie sygnały, że przy niektórych formach są problemy ze znalezieniem chętnych, bo nauczyciele wskazują, iż z tak wielu form szkolenia skorzystali wcześniej, że niekoniecznie akurat w tym roku potrzebują podnosić swoje kwalifikacje.

Jeżeli chodzi o Narodowy Program Stypendialny, to na tą kwestię można rzeczywiście spojrzeć z dwóch stron. Z jednej strony – tak, jak pan poseł wskazał – jest kwestia wydatkowanych kwot, które spadały. Z drugiej strony chodzi o efektywność całego systemu i sposób organizacji zarządzania tym systemem. Myślę, że pozytywnie należy odebrać fakt, iż w roku 2012 uruchomiono znacznie większą kwotę pieniędzy przekazanych wojewodom i jednostkom samorządu terytorialnego. Niestety, rzeczywiście jest tak, że jednostki samorządu terytorialnego nie były w stanie wydatkować tych kwot. Mogło to być związane z kryterium dochodowym, które nie było rzeczywiście podnoszone w ostatnich latach. Jednak wiemy, że już w tym roku wzrosło i szacujemy, że w 2013 r. to kryterium dochodowe nie będzie obejmowało tylko 12% uczniów, ale już około 18-19% uczniów. Trudno tutaj powiedzieć, że to nowe kryterium jest w jakikolwiek sposób zaniżone, bo myślę, że objęcie tego rodzaju pomocą, która jednak ma charakter socjalny, blisko 1/5 uczniów, to jest bardzo duża liczba uczniów i bardzo duża kwota zaplanowana w budżecie.

Wracając jednak do 2012 r. – znacznie większe kwoty zostały uruchomione i nie wszystkie te pieniądze zostały wydatkowane. W analizie przyczyn, które za tym stoją, tak naprawdę tylko w niektórych przypadkach wskazywana jest konieczność zapewnienia przez gminę 20% udziału własnego. W większości przypadków wojewodowie wskazują na to, że liczba uczniów uprawnionych do otrzymywania pomocy była zawyżana przez gminy, w stosunku do faktycznej liczby złożonych wniosków. Gminy także wskazują nieprzedłożenie dowodów zakupu podręczników, przekroczenie kryterium dochodowego przez rodzinę w trakcie roku czy też zmianę miejsca zamieszkania uczniów kwalifikujących się do pomocy bądź też zakup podręczników po niższej cenie niż cena oficjalna, jako powody niewykorzystania w pełni tych kwot. Jednak nie jest tak, że ta pomoc do uczniów nie trafia. W przypadku stypendiów mamy większą liczbę uczniów w 2012 r., którzy skorzystali z tych stypendiów niż w 2011 r.

I na koniec chciałbym krótko odnieść się do tego, co pan poseł nazwał porażką programu „Radosna szkoła". Ja powiedziałbym raczej, że jest to sukces programu „Radosna szkoła". Dlatego, że program ten w kolejnych latach objął zdecydowaną większość szkół w Polsce. Pan poseł wskazuje na to, że w ostatnich latach wydatkowanie pieniędzy w tym programie spada. Otóż spada dlatego, że po prostu nie są zgłaszane potrzeby. W budżecie państwa – ze względu na to, że jest to niezwykle ważna zmiana dla rządu, niezwykle ważna reforma – zagwarantowano 200.000 tys. zł, żeby tych środków w żadnym przypadku nie zabrakło. Jednak wydatkowano znacznie mniej. Z drugiej strony, jeśli spojrzymy na to, ile szkół łącznie skorzystało z programu od 2009 r. do 2012 r., to okazuje się, że w skali kraju skorzystało 12.159 szkół podstawowych na 13.533 takich szkół w ogóle. To jest liczba szkół, w których miejsca zabaw w ramach programu są dostosowane do potrzeb i liczby dzieci młodszych w wieku szkolnym, to jest wyposażenie w nowoczesne zabawki edukacyjne dostosowane do tzw. wewnętrznych sal zabaw w szkole.

Jeszcze raz chcę podkreślić – 90% szkół podstawowych skorzystało z tego programu. Jeżeli mówimy o tzw. zewnętrznych placach zabaw, które zostały utworzone, zmodernizowane w ramach tego programu, to skorzystało z tego 2649 szkół z 13.500 szkół podstawowych w Polsce. Można powiedzieć, że praktycznie wszystkie szkoły w Polsce już skorzystały z tego programu. Niektóre korzystały kilkakrotnie. Tak więc, trudno tu powiedzieć, że ten program odniósł jakąkolwiek porażkę czy też nie spełnił oczekiwań i nie wspomógł szkół w tej reformie.

A podając bardziej szczegółowe dane – mamy takie województwa, jak warmińsko-mazurskie, gdzie np. wewnętrzne place zabaw powstały w 82% szkół, a zewnętrzne w połowie szkół, czy kujawsko-pomorskie, gdzie w 100% szkół podstawowych zmodernizowano tzw. wewnętrzne place zabaw, czyli że wszystkie szkoły podstawowe w tym województwie skorzystały z tego programu. To tyle wyjaśnień. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję. Kto z państwa posłów chce zabrać głos? W pierwszej kolejności pani posłanka Wolak, następnie pan poseł Sprawka. Czy jeszcze ktoś z państwa chce się zgłosić? Pan przewodniczący.

Poseł Ewa Wolak (PO):

Panie przewodniczący, szanowni państwo. Po wysłuchaniu wyjaśnień pana ministra, dzięki którym można było zrozumieć, skąd te zmniejszone wydatki, chcę zgłosić wniosek przeciwny do wniosku pana posła Sprawki, czyli o pozytywne zaopiniowanie wykonania wszystkich rezerw celowych, w zakresie pozycji: 10, 11, 26, 37, 44, 49, 65 i 74. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję. Pan poseł Sprawka.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie ministrze, myśmy się chyba nie zrozumieli, jeśli chodzi o ostatni fragment. Bo nie chcę już wracać do dyskusji na temat doskonalenia nauczycieli, natomiast tylko i wyłącznie do „Radosnej szkoły". Ja nie twierdzę, że ten program w tym zakresie, który zakładał w tych najważniejszych elementach, nie przyniósł jakiś efektów. Ale, są dwa elementy. Ta spadająca kwota i pytanie – czy w związku z tym wyczerpało się oczekiwanie? No i zderzam to z raportem GIS za 2012 r. i czytam: „Z ogólnopolskich danych za 2012 r. wynika, że na skontrolowanych 7831 szkół i zespołów szkół, w których funkcjonowały zerówki, w 3810 przypadkach, tj. w 49% inspektorzy stwierdzili brak infrastruktury dostosowanej do młodszych dzieci. Wskazujemy tylko te uchybienia, który występują niezależnie od tego czy sześciolatek uczęszcza do zerówki czy do pierwszej klasy. Z ponad 2,7 tys. przypadków, tj. około 35%, w szkole nie można wyznaczyć ciągów komunikacyjnych tak, by nie krzyżowały się z drogami uczniów starszych. W blisko 700 przypadkach sześciolatki będą mijały się na korytarzach i w szatniach z gimnazjalistami. W co piątej szkole nie ma wydzielonego placu rekreacyjnego dla młodszych dzieci. W ponad 4,1 tys., tj. 17% przypadków pomieszczenia sanitarne nie są dostosowane do wzrostu dzieci. Ponad 520 szkół nie jest w stanie zapewnić dzieciom dożywiania.".

W tym kontekście uważam, że jeżeli te możliwości zapisane w programie wyczerpały się, to – mając obraz roku 2011, gdzie uwidocznił się duży spadek wykorzystania środków – należało dokonać korekty programu tak, żeby była możliwość usunięcia tych przeszkód, o których pisze Główny Inspektor Sanitarny. Tak, żeby rzeczywiście 1 września 2014 r. w maksymalnej ilości szkół dało się wszystko przygotować. I proszę zwrócić uwagę – minął drugi rok, a w dalszym ciągu żadnej korekty nie ma. I w następnym roku w tej rezerwie stopień wykorzystania będzie nie 31% a 15%. A z zewnątrz będziemy mieli informacje, m.in. z GIS, że w takich i w takich fragmentach szkoły nie są przygotowane.

Chodzi o dostosowywanie, reagowanie bieżące. Tak więc, panie ministrze pięknie brzmią te liczby, o których pan mówi. Ale ja nie podaję swoich liczb wymyślonych. Szef GIS nie jest z mojego ugrupowania, który specjalnie zrobił zły raport dla Ministerstwa Edukacji Narodowej. Taka jest rzeczywistość. I wydaje mi się, że warto byłoby wyciągnąć z tego wnioski. I temu ma służyć ta propozycja.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję panie pośle. Zamykam dyskusję. Pan minister chce udzielić odpowiedzi. Oddajemy głos panu ministrowi.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Jakubowski:

Bardzo przepraszam, ale krótko muszę się do tego odnieść. Myślę, że ten raport GIS można czytać w bardzo różny sposób. Można go czytać tak, jak pan poseł go przeczytał, ale można też zauważyć, że we wszystkich przypadkach wskazywanych w raporcie podaje się, iż w bardzo prosty sposób te szkoły mogą być gotowe na przyjęcie sześciolatków – w pewnych aspektach. Nie wszystkie aspekty, które wskazywane są w raporcie w ogóle dotyczą tak naprawdę przepisów prawnych i rzeczy, które można zmienić chociażby w takim programie jak „Radosna szkoła". W tym samym raporcie GIS tylko 0,5% szkół wskazywanych jest jako szkoły nieprzygotowane do przyjęcia sześciolatków, gdzie rzeczywiście sytuacja wymaga interwencji i głębokiej poprawy.

Chciałem też podkreślić, że mówimy o programie „Radosna szkoła", który ma pewien cel. Myślę, że warto podkreślić, iż ten program ma swój cel, a pieniądze, które są przekazywane na przygotowanie szkół do objęcia sześciolatków obowiązkiem szkolnym,

są przekazywane także z innych źródeł. W ostatnich latach było to blisko 2.000.000 tys. zł, które dodatkowo trafiły do szkół na ten cel. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Dziękuję panie ministrze. Zamykam dyskusję. W pierwszej kolejności poddajemy pod głosowanie wnioski dalej idące, czyli będzie to wniosek pana posła Sprawki o negatywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów: 801 – Oświata i wychowanie (wydatki) ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału 80146, 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (wydatki) ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału 85415 oraz części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 26, 44.

Kto jest za wnioskiem pana posła Sprawki? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu? Proszę o podanie wyników.

Sekretarz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Dariusz Myrcha:

12 głosów za, 21 przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Stwierdzam, że Komisje odrzuciły wniosek. Teraz poddamy pod głosowanie wniosek przeciwny, aczkolwiek troszkę szerszy.

Kto jest za wnioskiem o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu w części budżetowej 82, części budżetowej 83 i części budżetowej 85 w omawianym zakresie, bo podgrup nie będę odczytywał? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu? Proszę o wyniki.

Sekretarz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Dariusz Myrcha:

21 głosów za, 10 przeciw, 2 wstrzymujące się.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Stwierdzam, że Komisje przyjęły wniosek o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu w omawianym zakresie.

Proszę państwa posłów o pozostanie jeszcze na sali, bo będziemy musieli wrócić do pkt I dzisiejszego porządku obrad. Z tym, że najpierw dokończymy jeszcze pkt II. Proszę o wskazanie posła sprawozdawcy.

Poseł Domicela Kopaczewska (PO):

Pani poseł Ewa Wolak.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Czy jest sprzeciw wobec przedstawionej propozycji? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisje wybrały sprawozdawcę.

Poseł Ewa Wolak (PO):

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Bramora (RP):

Poddaję teraz pod głosowanie...lub inaczej zapytam – czy jest sprzeciw wobec upoważnienia dla prezydium Komisji do zredagowania ostatecznego tekstu opinii? Nie słyszę sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisje przyjęły tę propozycję. Na tym zakończyliśmy rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. (druk nr 1414) w zakresie działania Komisji.

Poproszę państwa posłów o pozostanie jeszcze przez krótką chwilę na sali. Musimy powrócić do pkt I. Mamy tu małą pomyłkę, a mianowicie został zgłoszony do podkomisji poseł z Klubu PSL spoza składu obu Komisji. Był to poseł Marek Gos. W związku z tym zapytam – czy jest sprzeciw wobec usunięcia ze składu podkomisji posła Gosa i uzupełnienia składu podkomisji o posła Andrzeja Sztorca? Nie słyszę sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisje przyjęły ten wniosek.

Na tym porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został wyczerpany – zamykam wspólne posiedzenie Komisji.